

keramiske noter 12/2000

Arrangementer i Keramikens Venner

Arrangement:	<i>Udflugt til Skåne med besøg på mindeudstillingen for Åke Holm på Höganäs Museum, hos Rolf Palm i Mölle og Samling Granberger i Förslöv, hvor galleriet tillige har en separatudstilling med Richard Batterham</i>
Dato og mødetidspunkt:	Lørdag den 12. august 2000, kl 09.45
Mødested:	Helsingborg, Scandlines ankomsthal "Knodepunktet" ved turistinformationen
Afslutning:	Helsingborg, ca kl 17.00
Deltagerantal:	Minimum 25 deltagere
Pris:	175 kr pr person
Husk:	Medbring madpakke og drikkevarer til frokosten
Tilmelding og betaling:	<i>Sekretæren senest tirsdag den 1. august 2000. [Meld dig til i dag].</i>

Keramikens Venner arrangerede allerede i 1995 en tur til Skåne, som alle vi, der var med, syntes var en stor oplevelse – en af vore bedste heldagsture. Besøget hos keramikeren Rolf Palm i hans gamle drivhus var en uforglemmelig oplevelse og vi besøger ham derfor gerne igen. Med mindeudstillingen for Åke Holm på Höganäs Museum, som også har en meget fin permanent samling af svensk og dansk keramik samt muligheden for at besøge den spændende Samling Granberger med sin store samling af europæisk keramik, hvor selvfølgelig svenske, men også danske, finske, engelske og tyske keramikere er repræsenterede samt, at der tilligemed i Galleri Granberger vises en udstilling med den vidunderlige engelske keramikker Richard Batterham, så måtte turen gå til Skåne igen. [Red.]

Arrangement:	<i>Værkstedbesøg hos Bodil Manz</i>
Dato og mødetidspunkt:	Lørdag den 30. september 2000, kl 12.15
Mødested:	Hjørnet af Stockholmsgade og Oslo Plads skråt over for Østerport Station, hvor bussen holder. Afgang kl 12.30.
Afslutning:	Ca. kl 17.00
Deltagere:	Kun for medlemmer
Deltagerantal:	Minimum 25 deltagere
Pris:	125 kr pr person
Tilmelding:	Sekretæren senest onsdag den 20. september 2000.

Arrangement:	<i>Besøg på udstillingen med Mette Augustinus Poulsen i Clausens Kunsthandel og Ole Jensen i Udstillingssted for ny keramik. Mette Augustinus Poulsen og Ole Jensen vil selv fortælle om deres arbejder.</i>
Dato og mødetidspunkt:	Lørdag den 11. november 2000, kl 13.00
Sted:	Clausens Kunsthandel, Toldbodgade 9, København K
Deltagere:	Kun for medlemmer
Deltagerantal:	Max 25
Pris:	40 kr pr person
Tilmelding:	Sekretæren senest tirsdag den 7. november 2000.

Udstillinger hvor og hvornår

Oversigten over udstillinger er udarbejdet på grundlag af – heldigvis mange – tilbagemeldinger på forespørgsler til museer og udstillingssteder i ind- og udland samt til en række danske keramikere. Oversigten er ikke udtømmende og publiceres med forbehold for eventuelle aflysninger/ændringer. Derfor bør man forinden et eventuelt besøg undersøge om udstillingen nu er blevet til noget samt åbningstider for udstillingen.

Københavnsområdet

Kunstindustrimuseet, Bredgade 68, 1260 København K. Tlf 33 14 94 52. Website: www.mus-kim.dk

Davids Samling, Kronprinsessegade 30-32, 1306 København K. Tlf 33 73 49 49. [Samling af bl.a. islamisk keramik].

Kastrupgaardssamlingen, Kastrupvej 399, 2770 Kastrup. Tlf 32 51 51 80. [Keramiske værker af Th. Philipsen samt Kastrupfajancer].

Galleri Nørby Fond, Vestergade 8, 1456 København K. Tlf 33 15 19 20. Website: www.galleri-noerby.aok.dk

Udstillingssted for ny keramik, Kompagnistræde 25, 1208 København K. Tlf 33 91 05 91.

Royal Copenhagen, Smallegade 45, 2000 Frederiksberg. Tlf 38 86 48 48. Rundvisning mandag - fredag kl 9, 10, 11, 13 og 14. Varighed ca. 1 time. Entré 25 kr.

→ 13.08.00 *Dansk Porcelæn 1775-2000*. Dansk design i 225 år. [Royal Copenhagen]. En omfattende udstilling af dansk porcelæn siden 1775 og med visioner for porcelænet til et nyt årtusinde. Kunstindustrimuseet. Entré 35 kr.

→ 02.09.00 *Strømninger, stil og stel*. Danmark til bords 1775-2000. En parafraze over skiftende tiders borddækninger. Royal Copenhagen, Amagertorv 6, 1160 København K. Tlf 33 13 71 81.

10.08.00-27.08.00 *Fra kardinal til kande*. Separatudstilling med billedhuggeren Jannik Seidelin. Katalog. Den Frie Udstillingsbygning, Oslo Plads, 2100 København Ø. Tlf 33 12 28 03.

10.08.00-12.08.00 *Kunsthåndværkermarked*. Frue Plads, København. Tlf 33 15 29 40.

13.08.00-10.12.00 *Et kunstnerdynasti på Bornholm*. Høm, Munch, Petersen og Vasegaard. Greve Museum, Bækgårdsvej 9, 2670 Greve. Tlf 43 40 40 36. Website: www.grevemuseum.dk

17.08.00-23.09.00 *Mark Lauberg*. Udstillingssted for ny keramik.

01.09.00-23.09.00 *Bente Skjøttgaard*. Galleri Nørby Fond.

09.09.00-07.10.00 *Udfordringer*. Otte designeres bud på spisestellet til det nye årtusinde samtidigt med at man får et indblik i den dynamiske proces, når nye porcelænsstel bliver til. Royal Copenhagen, Amagertorv 6, 1160 København K. Tlf 33 13 71 81.

23.09.00-12.11.00 *Jørgen Haugen Sørensen - Jeg mener jeg ser*. Retrospektiv udstilling. Katalog. Sophienholm, Nybrovej 401, 2800 Lyngby. Tlf 45 88 40 07.

28.09.00-09.11.00 Tysk keramik. Udstillingssted for ny keramik.

29.09.00-21.10.00 *Ursula Munch-Petersen og Signe Persson-Melin*. Galleri Nørby Fond.

13.10.00-11.11.00 *Provokationer*. Frie kunstnere provokerer den berømmede danske underglasur-teknik, som i slutningen af 1800-tallet betegnede porcelænets moderne gennembrud. Royal Copenhagen, Amagertorv 6, 1160 København K. Tlf 33 13 71 81.

27.10.00-18.11.00 *Jane Reumert*. Galleri Nørby Fond.

28.10.00-25.11.00 *Mette Augustinus Poulsen*.
Hårdbrændt lertøj. Clausens Kunsthandel,
Toldbodgade 9, 1253 København K.
Tlf 33 15 41 54. Website:
www.clausenskunsthandel.dk

04.11.00-03.12.00 *Puls Lys og Partikler i Verdensrummet*. Fynske kunsthåndværkere med gæster. Deltagende keramikere er Merethe Bloch, Jac Hansen, Søren Thygesen og Peter Tybjerg. Katalog. Rundetårn, Købmagergade, København.

04.11.00-17.12.00 *Lys i mørket*. Udstilling med bl.a. Kirsten Holm. Skovhuset, Ballerupvej 60, 3500 Værløse. Tlf 44 48 57 49.

09.11.00-16.12.00 *Ole Jensen*. Udstillingssted for ny keramik.

24.11.00-23.12.00 *Bodil Manz*. Galleri Nørby Fond.

Øvrige Danmark

Frederikshavn

14.10.00-19.11.00 *De Nova*. Udstilling med bl.a. Maria Heintzelmann. Frederikshavn Kunstmuseum, Parallelvej 14, 9900 Frederikshavn. Tlf 98 43 16 63.

25.11.00-30.12.00 Venskabsudstilling fra Larvik med bl.a. keramikeren Geir Jensen. Frederikshavn Kunstmuseum.

Frederikssund

J.F. Willumsens Museum, Jenriksvej 4, 3600 Frederikssund. Tlf 47 31 07 73. [Keramiske arbejder af J.F. Willumsen].

Frederiksværk

06.08.00-27.08.00 *Kunsthåndværk 2*. Fra potte til pil. Gjethuset, 3300 Frederiksværk. Tlf 47 77 06 07. Website: www.Gjethus.dk

Haderslev

Ehlers-samlingen, Slotsgade 20, 6100 Haderslev. Tlf 74 53 08 58. [Dansk lertøj m.v.]

25.08.00-28.09.00 *Thyge Thomasen*. Haderslev Kunstforening. Galleri Klingbjerg, Torvet 5, 6100 Haderslev.

Hasle

→ 15.08.00 Sommerudstilling med kunsthåndværk fra Bornholm med bl.a. Astrid Anderberg, Eva Brandt, Gerd Hiort Petersen, Julie Høm, Else Leth Nissen, Jane Reumert samt Anne og Peter Stougaard. Galleri Grønbechs Gård, 3790 Hasle. Website: www.groenbechsgaard.dk

Helsingør

→ 12.08.00 *100 krukker + 100 krukker* - Maleri og keramik af Per Arnoldi. Kulturhuset Toldkammeret, Havnepladsen 1, 3000 Helsingør. Tlf 49 28 22 22. Website: www.toldkammeret.dk

Hjørring

Vendsyssel Kunstmuseum, Brinck Seidelinsgade 10, 9800 Hjørring. [Keramik, især arbejder af Tove Anderberg]. Tlf 98 92 41 33.

Holbæk

→ 30.12.00 *Knabstrup Lervarefabrik*. Museet for Holbæk og Omegn, Klosterstræde 16, Holbæk. Tlf 59 43 23 53. Website: www.holbmus.dk [Besøg hjemmesiden og få yderligere oplysninger om Knabstrup].

Kolding

Trapholt, Æblehaven 23, 6000 Kolding. Tlf 76 30 05 30. Website: www.sima.dk/trapholt [Dansk keramik].

→ 19.08.00 Udstilling med bl.a. Susan Lange. Galleri Pagter, Adelgade 3, 6000 Kolding. Tlf 75 54 09 30.

25.08.00-30.09.00 *Arches*. Keramikens muligheder som rumskaber og karakterdanner i uderummet, belyst af de deltagende keramikeres bud på Buer i Landskabet i form af portaler og broer, søjler og 'trædesten'. Deltagende keramikere er Per Ahlmann, Anne Black, Vibeke Buciek, Michael Geertsen, Helle Hove, Mark Lauberg, Ann Lilja, Helle Nyboe Rasmussen og Helle Vibeke Steffensen. Geografisk Have.

25.08.00-14.10.00 *Urner og æsker*. Gunhild Aaberg og Malene Müllertz giver en nutidig og personlig fortolkning af begrebet 'Urner og æsker'. Galleri Pagter.

25.08.00→? 2000 *teskåle*. Kolding
Kunstkompst, Borgerhuset, Helligkorsgade
18, 6000 Kolding.

25.08.00-14.01.01 *Meissen porcelæn gennem
tre århundreder*. Keramik i Kolding 2000.
Museet på Koldinghus. 6000 Kolding.
Tlf 76 33 81 00. Website:
www.koldinghus.dk

07.09.00-31.12.00 3. *Danske Keramik-
triennale*. 20 indbudte keramikere viser
arbejder fra eget værksted. Katalog. Trapholt.

07.09.00-31.12.00 *Ind-, ud- og overgange*.
Studerende fra Designskolen Kolding vil på
udvalgte steder i Trapholts park opføre en
række keramiske skulpturer. Trapholt.

Middelfart

Keramikmuseet Grimmerhus, Kongebrovej
42, 5500 Middelfart. Tlf 64 41 47 98.
Website: www.grimmerhus.dk

→ 20.08.00 *Jeroen Bechtold*. Keramikmuseet
Grimmerhus.

→ 24.09.00 *Kandebager keramik gennem 500
år* – en historisk vandring gennem Tysklands
tradition for saltglaseret stentøj. Keramik-
museet Grimmerhus.

→ 01.11.00 Pottemager Lisbeth Kring Jensen
arbejder og udstiller på Keramikmuseet
Grimmerhus' værksted.

01.10.00-21.01.01 *Blue Millennium*. Fokus på
det nordiske særpræg. Udstilling med Bente
Hansen (DK), Marit Tingleff og Gunnar
Thorsen (N), Rigmor Roxner, Anna Landgren
og Kennet Williamsson (S) samt Kristina
Riskå (SF) og Gudny Magnúsdóttir (IS).
Keramikmuseet Grimmerhus.

[OBS] 18.02.01-16.04.01 *Marion Askjaer
Veld*. Keramisk kunstner opvokset i Strib,
men bosat i Holland igennem mange år.
Keramikmuseet Grimmerhus.

[OBS] 28.01.01→ ultimo maj 2001 *Karen
Bennicke retrospektiv*. Katalog.
Keramikmuseet Grimmerhus.

[OBS] medio juni 2001→ medio september
2001 *Mor og datter*. Keramik af Lisbeth
Munch-Petersen og Julie Høm. Katalog.
Keramikmuseet Grimmerhus.

Næstved

Næstved Museum, Boderne, Sct Peders
Kirkeplads 8, 4700 Næstved. Tlf 55 77 08 11.
[Omfattende samling af keramik fra Herm. A.
Kähler].

Kählermuseum, Herman A. Kähler•Keramisk
Værksted. v/ Inge og Knud Sørensen,
Kählersbakken 5, 4700 Næstved.
Tlf. 55 72 02 91. [Mindre udstilling med
Kähler-keramik].

Præstø

Pottemageriet Rødeled, Rødeledvej, 4720 Præstø.

Regstrup

10.10.00-01.11.00 *Pottemageren Buller
Hermansen*. Galleri Reiff, Buttrupgård, 4420
Regstrup. Tlf 59 47 12 80.

Roskilde

→ 30.07.00 *Keramikudstilling fra værkstedet
Vesterbrogade 102*. Katalog. Sjællands
Keramikmuseum. Palæfløjen, Stændertorvet 3
C, 4000 Roskilde. Tlf 46 32 14 70.

05.08.00-10.09.00 *Skulpturbiennale 2000*.
Udstilling med bl.a. Heidi Guthmann Birck.
Katalog. Palæfløjen, Stændertorvet 3 C, 4000
Roskilde. Tlf 46 32 14 70.

Rø

Bornholms Kunstmuseum, Sdr. Strandvej 95,
Helligdommen, Rø, 3760 Gudhjem.
Tlf 56 48 43 86. [Bornholmsk keramik].

Rønne

Hjorths Fabrik. Bornholms [arbejdende]
Keramikmuseum, Krystalgade 3, 3700 Rønne.
Tlf 56 95 01 60.

→ 31.12.00 *Bornholmske keramikere*.
Løbende præsentation af øens næsten 50
keramikere. Hjorths Fabrik.

Silkeborg

Silkeborg Kunstmuseum, Gudenåvej 7-9,
8600 Silkeborg. [Keramiske arbejder af Asger
Jorn]. Tlf 86 82 53 88.

→ 15.09.00 *De røde potter fra Sorring*. Silkeborg Kulturhistoriske Museum, Hovedgården, Hovedgårdsvej 7, 8600 Silkeborg. Tlf 86 82 14 99.

→ 17.09.00 *Jørgen Haugen Sørensen*. Jeg mener jeg ser. Retrospektiv udstilling. Katalog. KunstCentret, Silkeborg Bad, Gjessøvej 40 A-D, 8600 Silkeborg. Tlf 86 81 63 29.

Skælskør

Borreby Galleri, Borreby, 4230 Skælskør. Tlf 58 19 40 68. Website: www.borrebygalleri.dk

05.08.00-27.08.00 Keramikeren Gutte Eriksen, glaskunstneren Finn Lynggaard, guldsmed Louise Grønlykke og væreren Bente Astrup Moe. Borreby Galleri.

→ 13.08.00 Nina Hole og Bodil Manz samt Frank Boyden, John Gibson, Torbjørn Kvasbø, Les Manning, Janet Mansfield, Enrique Mestre, Jindra Vikova og Anna Zamorska. Udstilling i anledning af ”Open Fire” symposium på International Ceramic Center i Skælskør. Borreby Galleri.

Torrig

03.09.00-12.09.00 *Lys over Lolland*. Med bl.a. Birte Troest. Katalog. Reventlows-parken, Pederstrupvej 124, 4943 Torrig. Tlf 54 69 19 19.

Tønder

[OBS] 10.03.01-10.06.01 *Dyke Johannsen og Geske Johannsen*. Malerier og keramik. Katalog. Sønderjyllands Kunstmuseum, Kongevej 51, 6270 Tønder. Tlf 74 72 26 57.

Varde

Museet for Varde By og Omegn, Lundevej 4, 6800 Varde. Tlf 75 22 08 77 og 75 22 15 18 [Jydepotter (Lundevej 4) og keramik fra P. Ipsens Enke (Jugendhuset, Lundevej 39)].

Vejen

Vejen Kunstmuseum, Østergade 4, 6600 Vejen. Tlf 75 36 04 82. [Keramiske arbejder af især Niels Hansen Jacobsen. Derudover arbejder af Hugo Liisberg og Søren Kongstrand m.fl.].

→ 13.08.00 *Ursula Reuter Christiansen*. Malerier, tegninger, film og keramik. Katalog. Vejen Kunstmuseum.

Viborg

Skovgaard Museet, Domkirkestræde 2-4, 8800 Viborg. Tlf 86 62 39 75. [Keramiske arbejder af Skovgaard-familien].

Vordingborg

→ 20.08.00 Masnedø Fort – sommerudstilling med bl.a. Birte Troest. Katalog. Masnedø Fort, Fortvej 8, 4760 Vordingborg. Tlf 55 37 64 76

Århus

01.09.00-10.09.00 [Århus Festuge]. *Æsker*. Lertøj, Badstuegade 4, 8000 Århus C. Tlf 86 19 27 12

07.12.00-10.12.00 Marianne Steenholdt Bork holder juleåbent i værkstedet Filihankat, Heidesvej 3, 8270 Højbjerg. Tlf 86 72 50 33.

Udlandet

Amsterdam

02.09.00-30.09.00 *Bodil Manz*. Galerie Carla Koch. Amsterdam.

Berlin

Bröhan-Museum, Landesmuseum für Jugendstil, Art Deco und Funktionalismus (1889-1939), Schlossstrasse 1a, D-14059 Berlin (Charlottenburg). Tlf (030) 326 90 600.

Düsseldorf

Hetjens-Museum, Deutsches Keramikmuseum, Schulstrasse 4, D-40213 Düsseldorf. Tlf 0211 89 9 42 01.

→ 01.10.00 *Sara Pelly-Wertsman - contra natura*. Hetjens-Museum.

→ 01.10.00 *Sieben Düsseldorf KünstlerInnen in Ein Hod*. Künftleraustausch Haifa und Düsseldorf. Hetjens-Museum.

→ 15.10.00 *Imari-Porzellan am Hofe der Kaiserin Maria-Theresia*. Hetjens-Museum.

17.10.00-07.01.01 *Vom Jugendstil bis in die 50er*. Eine Sammlung aus dem Freundeskreis. Hetjens-Museum.

Faenza

Museo Internazionale delle Ceramiche in Faenza, via Campidori 2, 48018 Faenza RA. Tlf 0546/21240.

Frechen

Keramikmuseum Frechen, Hauptstrasse 110-112, D-50226 Frechen. Tlf 00 49 (0 22 34) 501 421.

Keramion, Bonnstrasse 12, D-50226 Frechen. Tlf 0049 22 34/22 891.

18.08.00-23.08.00 *Keramik aus aller Welt* – AIC 2000 in Frechen. Keramik-Galerie-Bürkner im Keramion.

01.09.00-08.10.00 *Frechener Keramikpreis 2000*. Keramion.

03.09.00-08.10.00 *Keramik an europäischen Hochschulen* – 11 Portraits. Keramik-Galerie-Bürkner im Keramion.

21.10.00-19.12.00 *Zeitgenössische Keramik in Frechen 1965-2000 – Das Gefäss!* Keramik-Galerie-Bürkner im Keramion.

Förlöv

06.08.00-08.09.00 *Richard Batterham*. Galleri Granberger, Oxelgården 1677, S-260 91 Förlöv. Tlf/fax 46 (0)431 45 11 47.

Gent

Museum voor Sierkunst & Vormgeving, Jan Breydel Straat 5, B-9000 Gent. Web-site: www.design.museum.gent.be.

01.01.00 → *A Dream Becomes a Reality. The Great Vase of Gent*. In the courtyard of the museum stands the largest vase in the world. It was the idea of the Italian Architect Andrea Branzi. He did not intend to create a new form. On the contrary, he was guided by classical antiquity, primarily by the Greeks and by Chinese tradition. The vase is the model for the task of the designer in the new millennium: to create things whose value has nothing more to do with utilitarianism. Museum voor Sierkunst & Vormgeving.

Gustavsberg

→ 31.08.00 *3 Tillsammans*. Arabias, Gustavsbergs och Rörstrands Porslinsmuseum visar dukade bord och konstgods från 3 tidsepoker. Gustavsbergs Porslinsmuseum, Odelbergs väg 5B, S-134 40 Gustavsberg. Tlf 00 46 (0)8 570 356 58. Website: www.porslinsmuseum.net

Göteborg

Röhsska Museet, Vasagatan 37-39, S-400 15 Göteborg. Tlf 00 46 (0)31 61 38 50.

Hamburg

Museum für Kunst und Gewerbe, Steintor-Platz 1, D-20099 Hamburg. Tlf (040) 42854 – 2732. Website: www.mkg-hamburg.de

Hohenberg an der Eger

Deutsches Porzellan Museum, Freundschaft 2, D-95691 Hohenberg an der Eger. Tlf 00 49 (0 92 33) 77 22-0.

→ 08.10.00 *die Form Suomi*. Varianten und Variationen eines Erfolgs. Deutsches Porzellan Museum.

→ 19.11.00 *Die 90er Jahre*. Deutsches Porzellan Museum.

01.12.00-???.04.01 *Militaria*. Deutsches Porzellan Museum.

[OBS] 01.04.01-01.11.01 *Vom Historismus zum Jugendstil – Weltausstellung 1851-1910*. Deutsches Porzellan Museum.

Höganäs

Höganäs Museum, Polhemsgatan 1, S-263 37 Höganäs. Tlf (042) 34 13 35.

→ 17.12.00 *Åke Holm 100 år minnesutställning*. Höganäs Museum.

21.10.00-26.11.00 *Lerverk*. Höganäs Museum.

Höhr-Grenzhausen

Keramikmuseum Westerwald. Deutsche sammlung für historische und zeitgenössische Keramik, Lindenstrasse, D-56203 Höhr-Grenzhausen. Tlf 2624-94601-0. Website: www.keramikmuseum.de

26.08.00-05.11.00 *Topaktuell – Technische für Jedermann*. Keramikmuseum Westerwald.

07.10.00-12.11.00 *Angel Garassa Arbeiten in Terracotta*. Keramikmuseum Westerwald.

22.10.00-12.11.00 *Gisela Schmidt-Reuther zum 85. Geburtstag*. Keramikmuseum Westerwald.

Kellinghusen

09.08.00-10.08.00 Töpfermarkt. Kellinghusen. Yderligere oplysninger hos Fremdenverkehrs- og Kulturamt på tlf 0 48 22 - 39 31 eller fax 0 48 22 39 30.

Leeuwarden

→ 03.09.00 *Gert Germeraad in "The Prince of Leeuwarden"*. Prinsessehof, Grote Kerkstraat 11, NL-8911 DZ Leeuwarden. Tlf 058 21 27 438.

08.09.00-15.10.00 *Hella Jongerius in "The Prince of Leeuwarden"*. Prinsessehof.

Lidköping

→ 31.08.00 *Nylunds ark*. 200 dyreskulpturer af Gunnar Nylund. Rörstrands Museum, Fabriksgatan 4, S-531 19 Lidköping. Tlf 00 46 510 823 00. Website: www.rorstrand.se

Lissabon

18.01.01-28.02.01 *Jørgen Haugen Sørensen*. Jeg mener jeg ser. Retrospektiv udstilling. Katalog. Museo da Aqua, Mae d'Agua das Amoreiras, Lisboa.

London

Victoria & Albert Museum, Cromwell Road, South Kensington, London SW7 2RL, London. Tlf 0171-938 8500. Website: www.vam.ac.uk [Department of Ceramics er på grund af ombygning delvis lukket].

06.09.00-15.12.00 *Sunken Treasure: Fifteenth century Chinese ceramics from the Lena cargo*. Katalog. Percival David Foundation of Chinese Art, 53 Gordon Square, London WC1H 0PD. Tlf 020 7387 3909.

Crafts Council Gallery, 44a Pentonville Road, Islington, London N1 9BY. Website: www.craftscouncil.org.uk

Contemporary Ceramics, William Blake House, 7 Marshall Street, London W1V 1LP Tlf 0171 437 7605.

Galerie Besson, 15 Royal Arcade, 28 Old Bond Street, London W1X 3HB. Tlf 0171 - 491 1706. Website: www.galeriebesson.co.uk

Barrett Marsden Gallery, 17-18 Great Sutton Street, London EC4.

Mettlach

Keramik-Museum Mettlach, Sammlungen Villeroy & Boch, Schloss Ziegelberg, D-66693 Mettlach. Tlf (06864) 81 12 94.

26.08.00-26.11.00 *Sehnsucht nach ferne Welten*. Willeroy & Boch und die Weltausstellungen 1851-1900. Keramik-Museum Mettlach.

07.10.00-26.11.00 *Künstlergruppe HOM 4 – Zeitgenössische Malerei und Keramik*. Keramik-Museum Mettlach.

Moskva

State Museum of Ceramics and Kuskova 18th Century Estate, Yunost Street 2, Moscow, Rusland 111402. Tlf + 7 (095) 370-0150. Website: www.moscow-guide.ru

München

galeri b15, Baaderstrasse 15, D-80469 München. Tlf 089-2021010.

Narden-Vesting

03.09.00-12.10.00 *Heidi Guthmann Birck*. Galerie Groll, Turfpoortstraat 36 A-38, NL-1411 EH Narden-Vesting. + 35 69 43 701.

New York

Garth Clark Gallery, 24 West 57 Street, New York NY 10019. ceramics@IDT.NET

Oosterbeek

Galerie Amphora, Van Oudenallenstraat 3, 6862 CA Oosterbeek. Tlf 31 (026) 33 33 685.

Paris

14.09.00-14.10.00 *Lis Ehrenreich*. Galerie Ortilles-Fourcat, 40 rue Quincampoix, 75004 Paris. Tlf 01 - 42 72 11 97.

14.09.00-14.10.00 *Morten Løbner Espersen*.
Clara Scremini Gallery, 99 rue Quincampoix,
75003 Paris. Tlf 01 - 48 64 32 42.

Reinbek

→ 29.09.00 *Köpfe*. Særudstilling, der af danske keramikere - efter det foreliggende - bl.a. vil omfatte Heidi Guthmann Birck, Mette Høm, Dorthe Møller, Arne Ranslet, Lene Regius og Bjørn Wiinblad. Herudover bl.a. Karel Appel, Carmen Dionyse, Gilbert Portainer og Ulla Viotti. Sammlung Dr. Hans Thiemann, Schloss-Reinbek, Schlossstrasse 5, D-21462 Reinbek. Tlf 040 727 3460.

Rotterdam

Museum Boijmans Van Beuningen,
Museumspark 18-20, NL-3015 CX
Rotterdam. Tlf 00 31 010 44 19 400. Website:
www.boijmans.rotterdam.nl [Museet er delvist lukket frem til 03.09.00 og derefter helt lukket indtil 07.04.01].

Selb-Plössberg

→ 10.09.00 Porzellan. Seriell•Individuell. 10 Absolventen der Hochschule für Kunst und Design Halle Burg Giebichenstein. Deutsches Porzellan Museum, Europäisches Industringmuseum für Porzellan und Europäisches Museum für technische Keramik, Bahnhofstrasse 3, D-95100 Selb-Plössberg. Tlf 09287- 91800-0.

Slesvig

Schleswig-Holsteinisches Landesmuseum,
Schloss Gottorf, 24837 Schleswig. Tlf 046 21/813-0. [Permanent udstilling af keramik].

24.09.99-05.11.99 *Triennale des Nord-deutschen Kunsthandwerks*. Gottorp Slot.

Staufen

Keramikmuseum Staufen, Zweigmuseum des Badischen Landesmuseum Karlsruhe,
Wettelbrunner Strasse 3, D-79219 Staufen.
Tlf 0761/7 03 22 11

→ 08.09.00 *Görge Hohlt*, Katzbach-Rott/Inn.
Keramikmuseum Staufen.

15.09.00-30.11.00 *Ellen Schöpf*, Freiburg.
Keramikmuseum Staufen.

Hvorledes fremskaffer man bedst og billigst engelsksproget faglitteratur?

En mulighed er at bestille bøgerne fra Amazon, www.amazon.co.uk, hvor man ofte sparer 20 % af den normale bogladepris i England. Således koster andetsteds omtalte *Art Nouveau 1890-1914* £ 24 her, hvor der så tillægges porto £ 4, i alt en besparelse på £ 12, som selvfølgelig vil være større jo flere bøger man bestiller. Dog må det tilføjes, at der ikke er nogen besparelse på de to anmeldte bøger fra Schiffer, udover at det er nemt at bestille bøgerne hjem fra www.amazon.co.uk. Betalingen sker med Visa eller andre kort.

Amazon klarer nye tyske bøger fra www.amazon.de, som så vidt jeg kan se ikke giver nogen rabat i forhold til den normale tyske bogladepris, men det vil formentlig under alle omstændigheder være billigere end ved bestilling gennem en dansk boghandler.

De nordiske antikvariater findes på www.antikvariat.net, som ligeledes er ret så udmærket, mens de tyske findes på www.zvab.com, som absolut kan anbefales. For den engelsksprogede verden har jeg ikke fundet nogen bedre end www.BookFinder.com.

Fundet på internettet

Artists' Travel Guide to Ceramics Museums of Europe by Alexandra Copeland. Artist's Travel Guides Paperback. 1998. ISBN 0958609802175 s. ill.. pb. £ 7,95.

Ny bog om Kähler på vej

Forlaget Rhodos udgiver i løbet af efteråret 2000 en bog af A. Holst Schmidt om "Kähler og keramikken". Der udkommer såvel en dansk som en engelsk udgave. Bogen vil efter det foreliggende i omfang og udstyr blive som den tidligere udgivne bog om "Keramikerens Thorvald Bindesbøll" fra samme forlag. Bogen vil udover en historisk fremstilling ligeledes bringe en oversigt over, herunder signaturer af de keramikere, som har arbejdet hos Kähler. Herudover 250-300 fotos med op mod 600 arbejder. Prisen er foreløbig fastsat til 500 kr.

Hvem var den første, der fremstillede stentøj i Danmark?

Stentøj er keramik, hvor skærven er sintret, d.v.s. vandtæt.

Min interesse for dette emne startede, da jeg i 1997 så en vidunderlig samling af Hans A. Hjorths stentøj på Bornholms Keramikmuseum /Hjorths fabrik. Hans A. Hjorth startede allerede i 1902 med at eksperimentere med stentøj på sin fars fabrik L. Hjorth i Rønne. Og fra 1905 satte han en stentøjsproduktion i gang. Denne meget tidlige start er klart og tydeligt dokumenteret i ”Bornholmsk stentøj 1902-1912”.

Længe troede jeg, at Hans A. Hjorth var den første, der fremstillede stentøj i Danmark, men ved et besøg på Trapholt i Kolding opdagede jeg to stentøjsting dateret 1897 af J. F. Willumsen. Jeg måtte derfor søge videre i litteraturen. Hovedkilden til J.F. Willumsens keramik er bogen/udstillingskataloget ”J.F. Willumsens keramiske værker 1891-1900”. Ved kontakt til og besøg på J.F. Willumsen Museet i Frederikssund stod det desværre hurtigt klart, at der ikke der findes teknisk-keramisk ekspertise. Men J.F. Willumsen har været meget omhyggelig med dateringer og optegnelser. Desuden er den teknisk-keramiske del af bogen baseret på civilingeniør Inge Marie Larsens ekspertise. Hun var oprindelig glasringsingeniør hos Bing & Grøndahl og senest studievejleder på keramiklinien på Designskolen Kolding og kendt for sin faglige store viden.

På basis af ovennævnte fakta vil jeg konkludere følgende:

- J.F. Willumsen var den første i Danmark, der arbejdede med stentøj og det var i 1896. J.F. Willumsen havde lært stentøjsfremstilling i Paris, hvor han opholdt sig i begyndelsen af 1890’erne.
- Hans A. Hjorth var den første dansker, der på basis af egne eksperimenter fremstillede stentøj i 1902.

For fuldstændighedens skyld skal det nævnes, at Niels Hansen Jacobsen også var tidlig færdig med fremstilling af stentøj i Danmark. Han opholdt sig fra begyndelsen af 1890’erne i små 10 år i Paris og lærte der at fremstille

stentøj. Værkfortegnelsen fra Vejen Kunstmuseum fra 1971 er ufuldstændig med hensyn til årstal på hans keramiske værker, men ud fra ovenstående oplysninger om hans ophold i Paris, kan man konkludere, at han tidligst i 1901 begyndte at fremstille stentøj i Danmark.

Jeg har været negativ overrasket over litteraturen omkring stentøjets start i Danmark. Min personlige opfattelse er følgende: På moderne management sprog hedder det – der er ingen, der har været oppe i helikopteren og vurderet det i et samlet hele, men i stedet beskrevet det på alt for snævert hold.

Der er efter min mening behov for, at stentøjets historie i Danmark får sin egen, nye valide historiske beskrivelse.

Hans-Henrik Dyhr

Kilder:

Bornholmsk Stentøj 1902-1912. Fra L. Hjorths Fabrik i Rønne. Af Hans Hjorth. Bornholms Tidendes Bogtrykkeri, Rønne 1960.

J.F. Willumsens keramiske værker 1891-1900. J.F. Willumsens Museum, København 1986.

Kunst på Bornholm af Hansaage Bøggild. Bornholms Tidende og Bornholms Kunstmuseum 1996.

Dansk Keramik. 6 artikler af Merete Bodelsen, Bredo L. Grandjean, Dyveke Helsted, Erik Herløw, Gunnar Jespersen, Sigurd Schultz og Lars Thirslund. Gyldendal, København 1960.

Af Stentøjets Data. Referat af foreløbige Undersøgelser. Af Merete Bodelsen. Samleren. Tidsskrift for Kunst og Kunstindustri. 16. årg. 8/1939, s 219 ff.

Patrick Nordström 1870-1929. En studie i hans keramik. Af Merete Bodelsen. Den Kongelige Porcelainsfabrik Skrifter VII. Det Berlingske Bogtrykkeri, København 1956.

Vejen Kunstmuseum. 1970 [værkfortegnelse]. Vejen 1970.

Bøger, kataloger og artikler udkommet første halvår af 2000

Scandinavian Art Pottery. Denmark & Sweden. By Robin Hecht. Schiffer Publishing, Atglen 2000. 174 s. ill. litt. sign. og fabriksmærker. [Michael Andersen & Søn (Sigvard Bernadotte og Marianne Starck), Bing & Grøndahl (H.O. Busch Jensen, Lisa Engqvist, F. August Hallin, Henning Koppel, Nathalie Krebs, Lisbeth Munch-Petersen, Gunnar Nylund, Cathinka Olsen, Valdemar Pedersen, Ebbe Sadolin, Edith Sonne, Gertrud Vasegaard og A. Wolffsen), Dahl-Jensens Porcelænsfabrik, Eslau (Jens H. Quistgaard), L. Hjorth, Holmegaards Glasværk (Arne Bang), P. Ipsens Enke (Axel Salto), Den kongelige Porcelainsfabrik (Melike Abasiyanik, Kresten Bloch, Gerd Bøgelund, Carl Halier, Hans Henrik Hansen, Gerd Hiort Petersen, Jais Nielsen, Knud Kyhn, Ellen Malmer, Jørgen Mogensen, Patrick Nordström, Axel Salto, Eva Stæhr Nielsen, Nils Thorsson, Ivan Weiss og Bode Willumsen), Herm. A. Kähler (Nils Kähler og Jens Thirslund), Nymølle Keramiske Fabrik (Jacob E. Bang, Axel Brüel og Gunnar Nylund), OSA Keramik (Aase Feilberg Frederiksen), Palshus Stentøj (Annelise Linnemann-Schmidt og Per Linnemann-Schmidt), Saxbo (Nathalie Krebs samt J.J. Bregnø, Léon Galleto, Jais Nielsen, Henning Koppel, Erik Rahr, Edith Sonne og Eva Stæhr Nielsen) og Søholm samt Carl Halier, Hans Henrik Hansen, Richard Kjærgaard, Knud Kyhn, Grethe Lindblad, Finn Lynggaard, Jørgen Mogensen, Knut Paul, Christian Poulsen, Jens H. Quistgaard, Else Riise-Jørgensen, Lars Thirslund, Thomas Toft, Conny Walther og Bode Willumsen]. £ 39,95.

Natural Causes. Ceramic Review. 182/2000, s 30-31. ill. [Fra kataloget "Hans og Birgitte Börjeson". Fulby 1993 med artiklen "En keramisk historie/A ceramic story". Af/by Hans Börjeson].

Keramisk skattejagt i/på Vejen / Ceramic treasure hunt in Vejen af/by Teresa Nielsen. Dansk Kunsthåndværk. 1/2000, s 26-27. ill. [Hans og Birgitte Börjeson].

Jørgen Haugen Sørensen – jeg mener jeg ser. Af Per Hovdenakk. Kunstcentret Silkeborg

Bad og Sophienholm. 2000. 120 s. ill. [dansk, engelsk og portugisisk tekst]. 225 kr.

"Faunen från Höganäs". Patrick Nordström. Av Mailis Stensman. Antik & Auktion [svensk udgave]. 3/2000, s 68-71. ill. sign.

Inger Rokkjær Keramiske arbejder • Karin Birgitte Lund Tegning og grafik. Brænderigården, Viborg 2000. [25 blade i spiralryg]. ill. sign. (blad 1-12 om Inger Rokkjær, heraf blad 2 med tekst af William Hull). 60 kr.

Den danske kunst fra en ung blond pige af Aase Holm. Antik & Auktion. 1/2000, s 46-49. ill. [Lin Utzon].

Dansk Porcelæn 1775-2000. Design i 225 år. Red. af Bodil Busk Laursen og Steen Nottelmann. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, København 2000. 196 s. ill. litt. Register. (s 7-8 Forord. Af Bodil Busk Laursen, s 11-20 Dansk kunsthåndværk, kunst og design. Af David Revere McFadden, s 21-49 Det hvide guld. Af Mogens Bencard, s 50-72 Blåmalet porcelæn. Af Lauritz G. Dorenfeldt, s 73-91 Den kongelige Porcelainsfabrik i guldalderen, Af Ida Haugsted, s 92-114 Det internationale gennembrud. Af Steen Nottelmann, s 115-127 Københavnerstilens indflydelse på den kejserlige russiske porcelænsfabrik. Af Tamara Nossovitch, s 128-142 Japanisme i vesteuropæisk porcelæn 1870-1910. Af Kenji Kaneko, s 143-157 'Danish Modern' 1950-1970. Af Jennifer Hawkins Opie, s 158-170 Tradition og fornyelse. Af Kerstin Wickman, s 171- Fremtidens stel. Af Bodil Busk Laursen, s 174 "Essen" – porcelænsstel til en ny generations ændrede spisevaner. Af Søren Ulrik Petersen, s 175-176 Fremtidens stel "O". Af Steve McGugan, s 176-177 Fremtidsstellet – et stel til færdigretter. Af Bente Hansen, s 178 Rum-form-bevægelse-farve. Af Ivan Weiss, s 179-180 af Marianne Nielsen, s 180-181 af Martin Bodilsen Kaldahl, s 182-183 Spejdersæt eller taffel. Af Ursula Munch-Petersen, s 184-186 Tingene kommer ikke ingen steder fra. Af Ole Jensen og s 187-193 1775-2000. Et overblik).

[Thorvald Bingesbøll, Kay Bojesen, Anne Marie Carl Nielsen, Adolphe Clément, Valdemar Engelhardt, Asger Fischer, Fanny Garde, Arje Griegst, F.A. Hallin, Svend Hammershøj, Bente Hansen, Effie Hegermann-Lindencrone, Gerhard Heilmann, Jacob Aal Heuch, Marianne Høst, Ole Jensen, Oluf Jensen, Martin Bodilsen Kaldahl, Henning Koppel, Nathalie Krebs, Arnold Krog, Pietro Krohn, C.F. Liisberg, Erik Magnussen, Arno Malinowski, Bodil Manz, Richard Manz, Steve McGugan, Grethe Meyer, Carl Mortensen, Ursula Munch-Petersen, Hans Munck Andersen, Marianne Nielsen, Patrick Nordström, Chr. Benjamin Olsen, Thorkild Olsen, Søren Ulrik Petersen, Ebbe Sadolin, Axel Salto, Edith Sonne, Alev Siesbye, Anna Smidth, Eva Stæhr-Nielsen, Anne Marie Trolle, Gertrud Vasegaard, Ivan Weiss og J.F. Willumsen samt Alumina, Bing & Grøndahl, Den kongelige Porcelainsfabrik og Saxbo]. 299 kr.

Royal Copenhagen Porcelain 1775-2000. 225 Years of Design. Edited by Bodil Busk Laursen and Steen Nottelmann. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, København 2000. 196 s. ill. litt. Register. (s 7-8 Preface. By Bodil Busk Laursen, s 11-20 Danish Craft, Art, and Design: The Synergy of Modernism. By David Revere McFadden, s 21-49 White Gold. The introduction of Porcelain to Europe. By Mogens Bencard, s 50-72 Blue-painted porcelain. Danish porcelain with cobalt from Norway. By Lauritz G. Dorenfeldt, s 73-91 The Royal Copenhagen Porcelain Manufactory in the Golden Age. By Ida Haugsted, s 92-114 The International Breakthrough. The Royal Copenhagen Porcelain Manufactory and Bing & Grøndahl. By Steen Nottelmann, s 115-127 The influence of the Copenhagen style on The Imperial Porcelain Manufactory. By Tamara Nossovitch, s 128-142 Japonisme in West-European Porcelain 1870-1910. By Kenji Kaneko, s 143-157 'Danish Modern' 1950-1970. By Jennifer Hawkins Opie, s 158-170 Tradition and renewal. By Kerstin Wickman, s 171-173 The services of the future. By Bodil Busk Laursen, s 174 "Essen" – porcelain service for a new generation's changed eating habits. By Søren Ulrik Petersen, s 175-176 "O" - service of the future. By Steve McGugan, s 176-177 The service of the future

– one for ready-cooked dishes. By Bente Hansen, s 178 Space-form-movement-colour. By Ivan Weiss, s 179-180 by Marianne Nielsen, s 180-181 by Martin Bodilsen Kaldahl, s 182-183 Camper's all-in-one set banqueting service. By Ursula Munch-Petersen, s 184-186 Things do not appear from nowhere. By Ole Jensen og s 187-193 1775-2000 an overview). 299 kr.

Dansk Porcelæn 1775-2000. Design i 225. Royal Copenhagen Porcelain at The Danish Museum of Decorative Art. [Katalog-Catalogue]. Red. af Steen Nottelmann, Julie Skov og Bodil Busk Laursen. Kunstindustri-museet, København 2000. 44. s. 10 kr.

Royal Copenhagen 1775-2000. Strømninger, stil og stel/Trends, Styles and Settings. [En parafrase over skiftende tiders borddækninger/A tableau of table settings through changing times]. [Katalog]. Royal Copenhagen, København 2000. 29 s. ill. [Fanny Garde, Arje Griegst, G.F. Hetsch, Martin Bodilsen Kaldahl, Henning Koppel, Arnold Krog, Grethe Meyer, Ursula Munch-Petersen og Thorkild Olsen]. [Dansk og engelsk tekst]. Gratis.

Alumina Fajance 1862-1969 af Leif Bering Mikkelsen. Antikvitetsserien. Sesam, København 2000. 189 s. ill. litt. mærker og signaturer. navneregister. [Beth Breyen, Richard Bøcher, Kari Christensen, Majorie Firsching, R. Frantz, Nilas Frstrup, Johanne Gerber, Jeanne Grut, F.A. Hallin, Svend Hammershøi, Hans H. Hansen, Rasmus Harboe, Else Hasselriis, Johannes Hedegaard, Johanne Margrethe Heiberg, Grete Helland-Hansen (N), B. Helveg-Møller, Peter Herold, Oluf Jensen, Herluf Jensenius, Anni Jeppesen, Berte Jessen, Chr. Joachim, Marianne Johnson (S), Vilhelm Klein, Inge-Lise Koefoed, Arnold Krog, Knud Kyhn, Kai Lange, Henrik Larsen, Leif Lautrup-Larsen, B.G.F. Lindstrøm, Ellen Malmer, Olaf Mathiesen, Grethe Meyer, Doreen Middelboe, Peter Nicolai Møller, Herne Nielsen, Kai Nielsen, Thorkild Olsen, Michael Pedersen, Leif Rydeng, Philip Schou, Harald Slott-Møller, Magnus Stephensen, Nils Thorsson, Georg Thylstrup, Nicolai Tidemand, Anne Marie Trolle og Oscar Willerup m.fl.]. 249 kr.

Kongelig dansk 2. Blåmalt porselen fra Den kongelige Porcelainsfabrik 1820-1923. Av Lauritz G. Dorenfeldt. C. Huitfeldt Forlag, Oslo 2000. 160 s. ill. litt. noter. fabriksmærker. Personregister. Oversigt over blåmalere og blåmalersignaturer. Summary. Zusammenfassung. [Arnold Krog samt A. Clément, V. Engelhardt, Svend Hammershøi, S.B. Jacobsen, Oluf Jensen, C.F. Liisberg, C. Mortensen, Erik Nielsen, Ellinor Selchau, Anna Smidth og Georg Thylstrup m.fl.].

Keramiske Veje 2000. [36 s]. ill. [dansk, engelsk og japansk tekst]. (s 3 Keramiske Veje fra Japan til Danmark/Ceramic Ways from Japan to Denmark. Af/by Rasmus Nielsen, s 4 Forord/Preface. Af/by Nils Fagerholt, s 14 Filosofi/Philosophy. Af/by Ole Palsby, s 30-31 Richard Manz og omverdenen/Richard Manz and the world. Af Kristian Jakobsen og s 32 Richard Manz. Af/by Richard Manz samt s 16 af/by Beate Andersen, s 18 af/by Bente Hansen, s 22-23 En cylinder - den enkleste form, støbt i tyndt gennemsigtigt porcelæn/A cylinder - the simplest form, made of thin, transparent porcelain. Af/by Bodil Manz, s 24 Om rumlighed/About space. Af/by Malene Müllertz, s 26 af/by Jane Reumert og s 28 af/by Lise Seisbøll). [Keramiske Veje med 4 japanske gæster]. 60 kr.

Keramik uden fortilfælde. Udstillingssted for Ny Keramik, København 2000. 32 s. ill. [Rigmor Als Jørgensen, Jeanette List Amstrup, Vibeke J. Buciek, Morten Cramer, Michael Geertsen, Lotta Hedin, Malene Helbak, Louise Hindsgavl, Nina Hole, Helle Hove, Leif Hygild Andersen, Ole Jensen, Gitte Jungersen, Marie Lassen, Niels H. Lauesen, Ann Lilja, Ann Linnemann, Bodil Manz, Malene Müllertz, Marianne Nielsen, Esther Elisabeth Pedersen, Jesper Ranum, Bente Skjøttgaard, Lone Skov Madsen, Annette Sloth, Snorre Stephensen, Søren Thygesen, Lene Vad Jensen og Mette Marie Ørsted]. 10 kr.

102. [Værkstedet i baghuset på Vesterbrogade 102]. Gitte Jungersen•Lone Skov Madsen•Michael Geertsen•Lotta Hedin•Turi Heisselberg Pedersen. Sjællands

Keramikmuseum, Roskilde 2000. 26 s. ill. (s 4 102. Af Turi Heisselberg Pedersen, s 5 Generationer. Af Jørgen Schou-Christensen, s 6-7 [Gitte Jungersen•Lone Skov Madsen•Lotta Hedin•Turi Heisselberg Pedersen•Michael Geertsen]. Af Jørgen Schou Christensen og s 18 Ung dansk keramik. Af Sjællands Keramikmuseum].

Köpfe und andere zeitgenössische figürlichen Arbeiten in Ton von Hans Thiemann. Sammlung Thiemann, Schloss Reinbek, Schlossstrasse 5, D-21465 Reinbek. 2000. 82 s. ill. (s 4 Vorwort. Von Klaus Plöger ud Detlef Palm og s 5 Köpfe. Von Hans Thiemann og s 6-10 Köpfe und andere figürliche zeitgenössische Arbeiten in Ton. Von Birgit Sander). [Heidi Guthmann Birck, Mette Høm, Dorthe Møller, Arne Ranslet, Lene Regius og Bjørn Wiinblad].

Britisk Keramik/British Ceramics.2000.dk. Edited by Lise Seisbøll. Tekster af Tanya Harrod, Martin Bodilsen Kaldahl & Lise Seisbøll. Rhodos i samarbejde med Keramikmuseet Grimmerhus, København og Middelfart 2000. 148 s. ill. noter. 98 kr.

Supplement til 1999

Træk af slesvigsk og holstensk lertøjs historie af Knud Filskov Petersen. Tønder Museum 1999. 20 s. ill. 20 kr.

Jane Reumert. Studio Potter/Bo Bonfils. Designer & Artist. Svaneke 1999. [2 x 18] s. [vendebog]. ill. (s 3-6 [Jane Reumert]. By Lars Kaerulf Möller). [Engelsk udgave af *Jane Reumert/Bo Bonfils*. Bornholms Kunstmuseum, Rø 1997].

Malerkrukker – malerier på lærred og bemalet keramik af Per Arnoldi, Jesper Christiansen og Günther Förg. Holstebro Kunstmuseum•Bornholms Kunstmuseum. 1999. 48 s. ill. (s 3 [Forord. Af Folke Kjems og Lars Kærulf Møller, s 4-5 Malerkrukker. Af Folke Kjems, s 6 Den der ler ... Af Per Arnoldi og s 18 Mal rundt. Af Jesper Christiansen].

Das weisse Gold der Zaren. Porzellan der Kaiserlichen Porzellanmanufaktur Sankt Petersburg aus den Beständen der Staatlichen Ermitage Sankt Petersburg. Von Tamara Kudrjawzewa. Arnoldsche Art Publishers, Senefeldstrasse 8, D-70178 Stuttgart. ill. litt. personregister. ib. DM 78.

Porcelæn fra Den Kejserlige Porcelænsfabrik er meget efterspurgt blandt samlere, da det er relativt sjældent, idet fabrikken næsten udelukkende arbejdede for zarhoffet og fabrikkens frembringelser næsten kun forlod Rusland som gaver.

Specielt i 1700-tallet var porcelæn en sjældenhed, som kun velhavere og kronede hoveder havde råd til og gjaldt som værdige gaver til bekræftelse af diplomatiske aftaler og dynastiske forbindelser.

Starten af den russiske porcelænsfremstilling går tilbage til zar Peter I i begyndelsen af 1700-tallet. Dog uden større held som i så mange andre lande. Først med hans datter kejserinde Elisabeth Petrowna skete der større fremskridt, idet hun i 1744 oprettede egen porcelænsfabrik i Skt. Petersborg under navnet Neva Porcelænsfabrik, der først i 1765 fik navnet Den kejserlige Porcelainsfabrik. Hendes bestræbelser havde i begyndelsen kun ringe succes, selv med den fornødne hemmelige bistand udefra, men der blev eksperimenteret på livet løs for at nå frem til det eftertragtede porcelæn. Beskedne resultater opnåedes, men først med Katharina II's tronbestigelse i 1762 skete der en grundlæggende ændring, idet hendes store bevågenhed og finansielle støtte til fabrikken medførte at der virkelig kom gang i porcelænsfremstillingen.

Fra Katharina II og frem til begyndelsen af det 20. århundrede fremstillede Den kejserlige Porcelainsfabrik porcelæn på et højt kunstnerisk niveau med Meissener porcelæn som forbillede. Man orienterede sig dog også i de omfangsrige servicer efter porcelænet fra Wien og Sèvres. Figurer, biskuitbuster og medaljonportrætter såvel som prydvaser med landskaber og portrætter blev fremstillet.

Den kejserlige Porcelænsfabrik blev i 1917 efter revolutionen erklæret for folkeejendom og forvandlet til en statsvirksomhed.

I bogen præsenterer for første gang mere end 200 stykker pragtporcelæn fra Den kejserlige Porcelænsfabrik fra de statslige samlinger i Eremitagen. Der vises eksempler på tidlige enkeltstykker fra midten af 1700-tallet frem til fabrikkens frembringelser i slutningen af 1870'erne. Porcelænet er valgt ud af en samling på mere end 10.000 stykker, såvel bordservicer som prydenstande, som dels stammer fra Vinterpaladsets faste inventar, dels fra revolutionens ofre.

Bogen er et væsentligt bidrag til den europæiske porcelænindustri historie samtidigt med at den er en fryd for øjet med sine fremragende farvefotos, herunder detailfotos af det russiske ”zarporcelæn”.

Gunnar Jakobsen

Dansk Porcelæn 1775-2000. Design i 225 år. Red. af Bodil Busk Laursen og Steen Nottelmann. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, København 2000. 196 s. ill. 299 kr.

Af Bodil Busk Laursens forord til ”Dansk Porcelæn 1775-2000” fremgår bl.a., at

En internationalt sammensat forfatterkreds skildrer i bogen højdepunkterne i det danske porcelæns historie - fra de første vanskelige år til fyrsteporcelænets pragt, den mageløse bedrift med fremstillingen af Flora Danica servicet, de internationale verdenssuccesser omkring 1900 og igen ved midten af 1900-tallet, til nutidens krævende balance mellem tradition og fornyelse. Vægten er lagt på formgivningen af porcelænet og fremhæver især bordservicerne.

Umiddelbart er én og muligvis flere af artiklerne helt eller delvis genbrugsartikler, således ”Københavnstilens indflydelse på den kejserlige russiske porcelænsfabrik” af Tamara Nosowitsch, som i det store og hele er et genoptryk af sammes artikel ”nach der dänischen Methode” – die Beziehungen der Kaiserlichen Porzellanmanufaktur St. Petersburg zur Königlichen Porzellanmanufaktur Kopenhagen”, som findes i kataloget ”Russisches und sowjetisches Porzellan im Umbruch 1895-1935” (Badisches

Landesmuseum, Karlsruhe 1991). En oplysning, der mangler i artiklen.

Spændende læsning er Mogens Bencards artikel ”Det hvide guld” om ”Porcelænets indførelse i Europa”. Dog er der tilsyneladende delte meninger om en biscuitbuste af Dronning Juliane Marie, som Mogens Bencard tilskriver Anthon Carl Luplau, hvilket Ad Clément allerede rejste tvivl om i en lille artikel om ”Administrator F.H. Müller og Modelmester Luplau” i Tidsskrift for Kunstindustri [9. årg. 1893, s 208-210], som en kommentar til en artikel af Karl Madsen om ”Den kgl. Porcelænsfabrik i forrige Aarhundrede” ligeledes i Tidsskrift for Kunstindustri [9. årg. 1893, s 37-115]. Ingen af de nævnte artikler er dog anført under litteraturhenvisningerne.

Ad Clément skriver således i anførte artikel, at ”Thi ved at tilskrive Luplau Busterne af Juliane Marie og Arveprins Frederik har Hr. Madsen kun ladet sig dupere af det saa flot anbragte Formermærke. Regnskaberne oplyse tydelig nok, at Æren for Modelleringen af disse to Buster tilkommer Professor Stanley den yngre, der ifølge Udgiftsbøgerne har modtaget sin Betaling derfor”.

En anden fremstilling af det danske porcelæns tidlige historie findes i ”En nyttig videnskab – Episoder fra den tekniske kemis historie i Danmark” af Helge Kragh og Hans Jørgen Styhr Petersen (Gyldendal, 1995, s 56-71), som Ida Haugsted henviser til i sin artikel.

Ida Haugsted giver i artiklen ”Den kongelige Porcelainsfabrik i guldalderen” en fin skildring af Gustav Hetsches (1784-1864) store betydning for Den kongelige Porcelainsfabriks udvikling.

Nordmanden Lauritz G. Dorenfeldt giver i artiklen ”Blåmalet porcelæn” en god introduktion til dets historie og skulle man ønske en endnu grundigere behandling kan der henvises til forfatterens nyligen afsluttede værk ”Kongelig dansk. Blåmalt porselen fra Den kongelige Porcelainsfabrik” (C. Huitfeldt, Oslo 1998 og 2000).

”Japanisme i vesteuropæisk porcelæn 1870-1910” af japaneren Kenji Kaneko behandler

påvirkningen fra Japan af den europæiske porcelænsindustri. Forfatteren beskriver en række genstande, hvis gengivelse mangler og som kunne have understøttet teksten og forståelsen heraf, hvilket gælder såvel de japanske forlæg som den europæiske fortolkning.

Skulle nogen ønske at læse mere omkring japansk indflydelse på europæisk porcelæn, så har andre også beskæftiget sig med denne vinkel for nylig, således udstillingskataloget ”Japonismus – Ostasien in der Kunst des Jugendstils” af Ingeborg Becker (Bröhan-Museum, Berlin 1997), som behandler påvirkningerne af europæisk porcelæn, herunder Bing & Grøndahl og Den kongelige Porcelainsfabrik. Her er til gengæld vist en del eksempler på de japanske forlæg.

En i øvrigt udmærket artikel om ”Det internationale gennembrud” af Steen Nottelmann er helt uden litteratur- og kildehenvisninger.

I artiklen ’Danish Modern’ 1950-1970 behandler Jennifer Hawkins Opie de meget smukke stel som Henning Koppel, Erik Magnussen, Axel Salto, Anne Marie Trolle og ikke mindst Gertrud Vasegaard udviklede for Bing & Grøndahl og Den kongelige Porcelainsfabrik i denne periode og som vist desværre alle er gået ud af produktion.

Selvom mange forfattere har bidraget til bogen, er der relativt få overlappinger i teksten.

Bogen er smukt illustreret med en perlerække af meget flotte farvefotos, når der lige ses bort fra optagelserne til artiklen ”Fremtidens stel”, hvor der fokuseres mere på personerne bag stellerne end det nye design, men det skyldes måske, at man på udgivelsestidspunktet mere havde idéen end stellet.

Bogen er forsynet med et register, som lider af visse mangler og i enkelte tilfælde er fejlagtig. Således mangler der henvisninger til Anne Marie Carl Nielsen, Jacob Aal Heuch og Chr. Benjamin Olsen, selv om der er gengivet eksempler på disses arbejder. Tilsvarende mangel gælder også en del af de kunstnere, der er kommet med i registeret.

Artikelsamlingen tilføjer måske ikke så megen ny viden, men den eksisterende spredte viden, som har været ukendt for en større kreds, er nu gjort tilgængelig i samlet form på dansk og engelsk. Det ultimative værk om Den kongelige Porcelainsfabrik er det ikke. Der savnes fortsat en nyere samlet fremstilling af historien om såvel Den kongelige Porcelainsfabrik som Bing & Grøndahl. Når det så er sagt, så er artikel-samlingen absolut spændende læsning og kan som sådan anbefales.

Samtidigt med udgivelsen af ”Dansk Porcelæn 1775-2000” åbnedes der på Det danske Kunstindustrimuseum en smuk og særdeles spændende udstilling under samme overskrift. Da bogen ikke tjener som katalog til udstillingen, har Kunstindustrimuseet udgivet et lille smukt katalog i højt format, som kunne have været funktionelt, hvis man havde valgt en fortløbende nummerering af de udstillede genstande, hvorfor det er lidt besværligt at anvende, når man går rundt på udstillingen.

Desværre er kataloget ikke illustreret, hvilket mindsker dets anvendelighed på længere sigt. Så skulle man være interesseret i gode gengivelser af genstande, må man ty til nogle af de udenlandske kataloger, som har et fyldigt billedmateriale, således kan jeg specielt anbefale følgende to tyske kataloger:

Kopenhagener Porzellan und Steinzeug, Unikate des Jugendstil und Art Déco. Von Gisela Reineking von Bock. Museum für Angewandte Kunst, Köln 1991

Porzellan. Kunst und Design 1889 bis 1939. Vom Jugendstil zum Funktionalismus. Bestandskatalog. Bd. V.I: des Bröhan-Museums. Hrsg. von Karl H. Bröhan. Bröhan-Museum, Berlin 1993.

Gunnar Jakobsen

Kongelig dansk. Blåmalt porselen fra Den kongelige Porcelainsfabrik 1775-ca. 1820. Av Lauritz G. Dorenfeldt. C. Huitfeldt Forlag, Oslo 1998. 112 s. ill. litt. register. Summary. Zusammenfassung.

Kongelig dansk 2. Blåmalt porselen fra Den kongelige Porcelainsfabrik 1820-1923. Av Lauritz G. Dorenfeldt. C. Huitfeldt Forlag, Oslo 2000. 160 s. ill. litt. register. Summary. Zusammenfassung.

Lauritz G. Dorenfeldt redegør i ”*Kongelig dansk – Blåmalt porselen fra Den kongelige Porcelainsfabrik 1775-1923*” for det musselmaledede og de blåblomstrede stels udviklingshistorie, og forfatteren stiller hermed sine store viden til rådighed for museer, samlere og antikvitetshandlere, for hvem det vil være et uundværligt opslagsværk.

Selv læsere, der ikke er specielt interesserede i de musselmaledede og de blåblomstrede stels historie, bliver fanget af denne velskrevne og spændende beretning om dette porcelæn, hvoraf kun beskedne mængder af det ældste er bevaret, trods den store produktion, der har været, men det er nok rigtig set af Steen Nottelmann, som i forordet skriver, at det er

Slidt op netop på grund af sin succes, med den stadige mulighed for at komplettering, hvor gammelt og nyt kunne bruges mellem hinanden indtil den dag da det gamle var væk.

I bogen redegøres for vanskelighederne ved at fremstille rent hvidt porcelæn, specielt når der brugtes bornholmsk kaolin. Efterhånden nåede man dog frem til en slemmemetode, som løste dette problem, men så fik man problemer med den blå koboltfarve.

Det blå, underglasurdekorerede porcelæn skulle være fabrikkens hjørnesten og økonomiske rygrad. Dette porcelæn var billigt at fremstille i modsætning til det væsentlig mere prestigeprægede brogetmaledede overglasurdekorerede porcelæn.

De fleste af fabrikkens frembringelser var kopierede efter de europæiske porcelænsfabrikkers store forbillede, fabrikken i Meissen.

I bind 1 gennemgås endvidere nogle af de mange dele, som har hørt til såvel det musselmaledede som det blåblomstrede stel samt disses udvikling og opbygning. Forfatteren søger også forklare begrebet ”musselmalet”, hvilket ikke er helt enkelt.

Flere blåmaleres historie rulles op sammen med arbejdet med at identificere blåmalerne og deres mærker og dermed ikke mindst den vigtige datering af de bevarede steldele, som er rigt repræsenteret med fine optagelser i begge bind.

Arkitekten G.F. Hetsch spillede en stor rolle for fabrikken fra 1821 og frem til 1864, især fra 1828 fik en tættere tilknytning som kunstnerisk konsulent. Han bragte således empirestilen ind i fabrikkens produktion.

Væsentligst for det blåmalede og fabrikken i øvrigt var Arnold Krog (1856-1931) som dens kunstneriske leder i næsten hele sin ansættelsesperiode fra 1884 og frem til 1916. Arnold Krog strammede op og nytegnede flere stel. Arnold Krogs indsats medførte, at selv for udenlandske fabrikker var det nu interessant at kopiere fabrikkens nyeste frembringelser, hvad der førtes retssag om. Nu var kopieringens tid ovre – det musselmalede havde fået et nyt kunstnerisk udtryk. Direktøren for Det danske Kunstindustrimuseum, Vilhelm Slomann og arkitekt Aage Rafn udtalte at

den kgl. Porcelænsfabriks musselmalede Kaffe- og Thestel er en kunstnerisk helhed, hvis Former skyldes et kunstnerisk Arbejde af Arnold Krog med den Opgave, at skabe formaalstjenlige Porcelænsgenstande, egnede til at dekoreres med det gamle Musselmønster-Motiv i en særlig af den kgl. Fabrik fornyet skikkelse.

Blåmalerne var i starten alle mænd, men januar 1868 blev den første kvindelige blåmaler ansat, Eleonora Nielsen, som blev overmalerinde januar 1885 og virkede frem til oktober 1910.

Carl Christian Oluf Jensen (1871-1934), Marianne Mathea Høst (1865-1943), B. Jørgensen [formentlig Anna Birgitte Jørgensen (1870-)], Jenny Helene Cathinka Kondrup (1851-1927), Johanne Louise Oppermann (1860-1939), Ellinor Olsen, f. Selchau (1899-1986), Anna Smidth (1861-1951) startede alle som blåmalere, men endte som selvstændigt signerende kunstnere.

Christian L. Klein, der er anført som blåmalerlærling fra 1825 og senere afgang til brogetmaling kunne måske være identisk med Leonhardt Klein (1810-1891), som efter afsnittet om "Den kgl. danske Porcelains

Fabrik" i "Før og Nu" (1920) af F. Zachariae var ansat på Den kongelige Porcelainsfabrik fra ca. 1824-1891. En Frk. Heilmann blev ansat som blåmaler i 1890 og fungerede som sådan frem til 1893, hvor denne gik over til Kurant Kunst. Spørgsmålet er, om "hun" er identisk med den samme år ansatte Gerhard Vilhelm Ernst Heilmann (1859-1946), som efter ovenanførte kilde var ansat fra 1890 og frem til 1902. Yderligere litteraturhenvisninger om de nævnte, der er overgået til brogetmaling eller Kurant Kunst findes i "Dansk Keramisk Bibliografi" (Høst & Søn, 1998).

Den største del af bind 2 indeholder et katalog over servicer med musselmønster og blå blomst samt afbildninger heraf. Derudover som ovenfor anført et katalog i nummerorden over blåmalere og blåmalermærker samt ansættelsesperiode. Et alfabetisk register over blåmalerne savnes ud fra en personhistorisk synsvinkel, hvorfor de er ret besværlige at finde frem til.

Gunnar Jakobsen

Royal Copenhagen Animals and Figurines. By Robert J. Heritage. Schiffer Publishing, Atglen, USA. 1997. 200 s. ill. litt. sign. index. £ 32,50.

Robert J. Heritage redegør i introduktionen til bogen for dens formål, som er

to provide a reference guide to the range of figures made by each of the known sculptors so that the artists and their creations can be examined and compared with one another.

Bogen omfatter udelukkende figurer fra Den kongelige Porcelainsfabrik dekorerede i underglasurteknikken og fremstillet fra 1900 og frem til 1987. Udelukket er således både figurer fremstillet før 1900 samt figurer, som er indgået i produktionen fra 1987, herunder de figurer som i 1987 indgik i produktionen ved fusionen med Bing & Grøndahl.

Hver figur er unødigt detaljeret beskrevet, når det tages i betragtning, at størstedelen af figurerne er gengivet med fotos. Billedkvaliteten er varierende, hvad der må være tilfældet, når der er mere end 400 fotos af op

mod 500 figurer. Enkelte detailfotos viser, hvor smukt figurerne kan være malede.

Det er formentlig ikke helt forkert, når forfatteren anslår, at kun op mod halvdelen af Den kongelige Porcelainsfabriks figurer er afbildet i bogen. Selv om bogen dermed ikke kan siges at være komplet, så er den dog den mest omfattende samlede beskrivelse af Den kongelige Porcelainsfabriks figurer.

Spændende er det at se gengivelser af de mange figurer, som vi vel alle kender fra barnsben og har et eller andet forhold til. Nogle er meget smukke og andre umådeligt kedelige.

De enkelte kunstnere er behandlet hver for sig, men ikke kronologisk i forhold til den periode, hvor den enkelte har arbejdet på Den kongelige Porcelainsfabrik. Det er derfor umiddelbart vanskeligt at se, om figurerne – udover at være af forskellige kunstnere – er præget af den tid, hvori de er modelleret. En kronologi kunne måske også have bidraget til at tydeliggøre fabrikkens kunstneriske og teknologiske udvikling.

De fleste af Den kongelige Porcelainsfabriks kunstnere er med i bogen og deres signaturer er i stort omfang gengivet sammen med deres arbejder, hvad der absolut forøger brugsværdien. En stor del af de manglende signaturer ville forfatteren kunne have fundet i Bredo L. Grandjeans bog fra 1983 om "Kongelig dansk Porcelain 1884-1980", som indeholder flere omfattende signaturtavler.

Af litteratur henvises alene til Arthur Haydens "Royal Copenhagen Porcelain" fra 1911 og den forkortede udgave "Chats on Royal Copenhagen" fra 1918, Xenius Rostocks "The Royal Copenhagen Porcelain Manufactory and the Faience Manufactory Aluminia - past and present" fra 1939 [Dansk udgave 1938] samt "Royal Copenhagen" af H.V.F. Winstone fra 1984. Herudover anføres udstillingskataloget "Kopenhagener Porzellan und Steinzeug, Unikate des Jugendstil und Art Déco" af Gisela Reineking von Bock (Museum für Angewandte Kunst, Köln 1991).

Biografiske oplysninger om kunstnerne ville forfatteren, hvis der ikke havde været en

sprogbarriere, kunne have hentet i Weilbach, således de mange manglende fødselsår og dødsår, som nu også vil kunne hentes i "Dansk Keramisk Bibliografi" (Høst & Søn, 1998).

Else Sandholt (f. 1881) er anført som den, der er kunstneren bag nogle børnefigurer, men disse kunne måske også være af Marie Sandholt (1872-1942), der ifølge Weilbach har modelleret nogle børnefigurer for Den kongelige Porcelainsfabrik. Marie Sandholt har herudover også udført en række arbejder for Bing & Grøndahl, hvor hun efter 4. udgaven af Weilbach var ansat 1905-1906.

Else Sandholt var ifølge afsnittet om "Den kgl. danske Porcelains Fabrik" i "Før og Nu" (1920) af F. Zachariae ansat på Den kongelige Porcelainsfabrik fra 1916 til 1918 og der gengives her tillige nogle figurer, som hun har bemalet. Hendes signatur er gengivet i "Kongelig dansk Porcelain 1884-1980", men desværre ikke i Robert J. Heritages bog. Spørgsmålet er, hvem der så modellerede de nævnte, desværre ikke gengivne, børnefigurer.

Forfatteren redegør endvidere for fabriksmærker, malernumre, modelnumre og datering af figurer samt rådgiver om det at samle på kongelige figurer.

Endnu engang et hjertesuk over prisangivelser, som i mange tilfælde allerede ved udgivelsen er ret så misvisende og ikke bliver mindre med tiden.

Layoutet kunne have været mere klart, idet der savnes en mere tydelig adskillelse mellem de enkelte kunstnere.

Gunnar Jakobsen

Aluminia Fajance 1862-1969. Af Leif Bering Mikkelsen. Antikvitetsserien. Sesam, København 2000. 189 s. ill. litt. mærker og signaturer. navneregister. 249 kr.

Bogen er umiddelbart en kompetent og til tider særdeles velskrevet og spændende beretning om Aluminia fra dens spæde start i 1862 frem til 1969.

Spændende er det at læse om Harald Slott-Møller, Chr. Joachim og Nils Thorsson og

deres virke på Alumina samt at se så mange gengivelser af deres arbejder, som det er tilfældet her. De kunne såmænd alle tåle at blive genstand for såvel en mindre monografi som særudstillinger, hvad man kun kan opfordre Den kongelige Porcelainsfabrik eller den kommende nye ejer af Royal Scandinavia til at kaste sig over. Specielt når man ser, hvad museerne ved de store svenske fabrikker – Gustavsberg og Rörstrand – formår.

Desværre skæmmes teksten af mange opremssninger og rigeligt med henvisninger til illustrationer og oversigter andetsteds i bogen. Man bliver lidt træt af at bladere frem og tilbage hele tiden for at se de genstande, som der henvises til i teksten, og som burde have været bragt sammen med teksten. I dette tilfælde finder anmelderen, at der fra forfatter og layouter er taget alt for lidt hensyn til bogens brugervenlighed.

Bogen har et navnerregister og adskillige oversigter, men desværre ikke noget register med henvisninger til tekst og gengivelser af de umådeligt mange stel, som Alumina har fremstillet. Hertil kommer så, at der i navnerregisteret mangler enkelte personer [bl.a. Niels Kjærboelling og John Norell] med direkte relation til fabrikken og dens produktion, mens andre for Alumina perifere personer kunne have været udeladt. Dertil kommer så manglende henvisninger samt divergenser i stavningen af navne mellem tekst og navnerregister.

Det oplyses i teksten, at det største enkeltarbejde fra fabrikken, som fremstilledes 1879-1880), var en frise efter forlæg af Nilas Frstrup til Teknisk Selskabs Skole, der senere endte som Skolen for Brugskunst i Ahlefeldtsgade, idet bemærkes, at den stadig er at finde her. Da frisen ikke er gengivet i bogen, måtte anmelderen have cyklen frem for at lægge vejen forbi og bese dette store dekorationsarbejde.

Yderligere en enkelt signatur kunne have været fremdraget, idet Anne Marie Oxmond er den samme som Anne Marie Trolle, hvis signatur findes i ”Dansk Kunsthåndværker Leksikon” (Rhodos 1979).

Småting som stavningen af ”earthenware” kunne fremdrages, men det er dog bagateller og vil kunne rettes i en senere udgave, for der er ingen tvivl om, at bogen har været savnet længe, og at det er guf for samlere af Alumina, men andre vil også kunne have stor fornøjelse af bogen.

Gunnar Jakobsen

Alev Ebüzziya Siesbye. By Garth Clark. Kaleseramik, Kale Group of Companies, Büyükdere Cad. Kaleseramik Binasi 80620 Levent Istanbul. 1999. 147 s. ill. litt. indb. [engelsk og tyrkisk tekst].

Med denne bog er der for første gang udkommet en større monografi om en af vore bedste keramikere. Selv om Alev Siesbye er født og opvokset i Tyrkiet, betragter vi hende alle som værende dansk – også efter at hun i 1987 flyttede til Paris; mens man i Tyrkiet betragter hende som værende tyrkisk, men det skal de nu have lov til.

Garth Clark, der har lagt tekst til bogen, beskriver fint hendes ellers næsten ubeskriveligt smukke arbejder i ler. Der redegøres for hendes baggrund såvel som kunstneriske udvikling og arbejdsmetode.

Alev Siesbye flyttede til København i 1963, hvor hun indtil 1968 arbejdede på Den kongelige Porcelainsfabrik, hvorefter hun fra 1969 fik eget værksted.

When Ebüzziya Siesbye moved to Copenhagen she became a part of what was then the most sophisticated, challenging environment for ceramic design in the world. The influence of Scandinavian Modern was just reaching its peak of international influence. Not just Denmark, but also Sweden and Finland were setting the pace and style for the design of industrial ceramics and had been doing so since the mid-1930's.

In Scandinavia the line between industry and art had been more blurred than in most cultures. Moreover, Royal Copenhagen, Bing and Gröndahl, Gustavsberg and Arabia amongst other factories had included studios for artists in the factories since the beginning of the century, encouraging a flow of ideas between the two different worlds.

....

From this rich resource, Ebüzziya Siesbye evolved and developed, drawing most strongly from what lay at the heart of the success of Scandinavian ceramics, its strong, classic sense of form. The sensual glazes that were developed at the time were also important but form was the dominant factor. The major inspiration was the quietude of Sung pottery, something of a touchstone for potters across the world and the most consistent single influence on Scandinavian ceramics.

....

Alle disse påvirkninger blev absorberede og transformeret til et eget udtryk, så hvis man under en arkæologisk udgravning i en fjern fremtid skulle finde skår af hendes arbejder, ja så er jeg sikker på, at arkæologen vil være i stand til at identificer kunstneren bag dem. Med Garth Clarks ord:

The Ebüzziya Siesbye bowl is now an icon in the canon of contemporary ceramics alongside the work of Lucie Rie, Richard DeVore and others who have distinguished the bowl form with their particular creative vision.

Teksten er en god indføring til de gengivne arbejder fra 1974-1998, der giver et flot billede af hendes fantastiske arbejder.

Sidst i bogen en omfattende litteraturoversigt, nok den mest omfattende for en dansk keramik.

Gunnar Jakobsen

Morten Løbner Espersen. [Tekster] af Andreas Brøgger, Morten Løbner Espersen og Christian Yde Frostholt. Rhodos, København 1999. [Kulturministeriets bogserie om unge kunsthåndværkere og designere]. 64 s. ill. [dansk og engelsk tekst]. indb. 148 kr.

Det er en rigtig dejlig bog om den mest talentfulde yngre danske keramik – ifølge anmelderens personlige opfattelse. Den starter med en herlig ping-pong mellem Morten Løbner Espersen og fotografen Frank Sebastian Hansen, der i nogle meget illustrative sort/hvide fotos fortæller om tilblivelsen af Morten Løbner Espersens keramik. De øvrige billeder i bogen er i farver – flot fotograferet af Ole Akhøj. På side 30 og 31 vises fx nogle vidunderlige glasurprøver, som meget tydeligt fremhæver Morten Løbner Espersens store talent for de formidable glasurer.

Andreas Brøggers analyse og fortælling om Morten Løbner Espersens keramik ender med at give en god og præcis beskrivelse af Morten Løbner Espersens keramik, efter at han har brugt alt for mange indledende sider på kunsthistoriske betragtninger, der ikke hører hjemme i en personlig bog om keramikeren Morten Løbner Espersen. Det ændrer dog ikke ved helhedsindtrykket – en bog der meget kan anbefales.

Hans-Henrik Dyhr

Scandinavian Art Pottery. Denmark & Sweden. By Robin Hecht. Schiffer Publishing, Atglen, USA. 2000. 174 s. ill. litt. signaturer og fabriksmærker. £ 39,95.

Forlaget fortæller på smudsomslagets flap, hvilke forventninger læseren vil kunne stille til bogen, mens forfatteren Robin Hecht, der er antikvitetshandler i USA og specialiseret sig i skandinavisk keramik, i introduktionen til bogen redegør for dens begrænsninger og forudsætninger.

Scandinavian art pottery, long quietly appreciated regionally, has enjoyed a rediscovery by international collectors over the past five years. Among the world's finest pottery, the 20th century art pottery tradition of Scandinavia, particularly that of Denmark and Sweden, helped shape and define what is now recognized design movement in its own right. This book explores the major factories, workshops, and studios that initiated and created ceramic modernism in Scandinavia. This book provides valuable, well researched, and up to date information on the factories and ceramicists collectors are most interested in, with accurate information on marks, dating, and values. A book long anticipated by the devoted international following of this beautiful and sensuous pottery. Twentieth Century Danish and Swedish Art Pottery is an essential reference for the Scandinavian ceramics collector, written by a recognized expert in the field. Clearly photographed and written, this reference will provide collectors with the knowledge necessary to enhance and build unique and valuable collections of some of the finest art pottery ever created. [Tekst fra smudsomslagets flap].

This book is not intended to be comprehensive, but will serve as an introduction to some of the very fine pottery produced in Denmark and Sweden

over the past one hundred years. [Citat fra Introduction].

This book is a jumping-off point for other authors and collectors. [Citat fra Introduction].

There are many undiscovered, or rather, unidentified, ceramicists waiting to be added to collections and written about. [Citat fra Introduction].

The dearth of translated material makes it difficult to research the artists, and factories, and what material exists often has conflicting information. Focused on creating, the Danes and Swedes were apparently not eager to document their output. Signatures, dates, and factory tenures are hard to pin down and verify. The Danes, particularly, were famous for kiln-hopping and many famous ceramicists did "guest shots" at factories without ever leaving signatures in their wakes. While this casual approach led to some delightful surprises, it is a researcher's nightmare. Where I have been able to verify, I've provided dates for births, deaths, and career transitions, as well as prizes, exhibitions, and inclusion in museums and collections. [Citat fra Introduction].

Forfatteren går efter en introduktion på to sider og en side om Danmark over til at behandle Royal Copenhagen, Bing & Grøndahl, Saxbo, Palshus, Arne Bang, Hjorth, Ipsen, Michael Andersen & Son, Kahlers Keramiks og Nymolle samt "Danish Studios and Independent Workshops" i nævnte rækkefølge for at ende i det svenske på side 130 frem til 172.

Dahl-Jensens Porcelænsfabrik (1925-1985) er ikke med i bogen, men det skyldes måske, at forfatteren, uden at det fremgår af smudsomslaget eller introduktionen, udelader arbejder i porcelæn, hvad der også er tilfældet for Bing & Grøndahl og Den kongelige Porcelainsfabrik.

De gengivne genstande giver for nogle få keramikere og virksomheder et rimelig godt billede af deres produktion, men for de flestes vedkommende er de gengivne arbejder ikke nært dækkende. Noget væsentlighedskriterie synes heller ikke at være indgået i udvælgelsen og vægtningen af de enkelte keramikere og virksomheder.

Arne Bang (1901-1983) er således tildelt 17 sider og Palshus otte sider, mens Herm. A. Kähler må nøjes med fire sider. Spændende er

det dog, da der ikke andetsteds findes så mange gengivelser af hverken Palshus' produktion eller Arne Bangs arbejder.

Fint er det, at Nils Thorsson har fået seks sider, selv om man ikke når helt rundt om hans imponerende mangesidede kunstneriske og tekniske talent. Axel Salto får fire sider dog uden at give et nuanceret billede af hans keramiske produktion.

En del af de viste arbejder er ikke særlig typiske for de enkelte virksomheder og giver i hvert fald ikke et billede, der svarer til det billede vi i Danmark har af L. Hjorth, P. Ipsens Enke og Herm. A. Kähler.

Forfatteren har ikke helt fået fat i de danske bogstaver æ og ø, hvad der giver anledning til en del pudsigheder.

Dertil kommer så temmelig mange fejl i stavemåden på de forskellige keramikere, således er Léon Galletto stavet både korrekt og forkert på samme side (fejlagtigt Galetto), selv om det af hans signatur samme side fremgår, at der er to gange "l", men kun ét "t" i Galletto. Lisa Engqvist (1914-1989) er blevet til Lisa Enquist. Knud Kyhn (1880-1969) til Knud Khyn. Valdemar Pedersen (1906-1981) til Valdemar Petersen. Bode Willumsen er et enkelt sted blevet til Boda Willemsen. Knut Paul (f 1924) er blevet til Poul Knut. Vanskelig identificerbar er Eigle Jensen, som må have fået et forkert fornavn. Småting måske, men af betydning, da "Scandinavian Art Pottery" for nogen vil stå som det autoritative værk uanset den berettigede beskedne introduktion.

Tre arbejder fra Royal Copenhagen er tilskrevet en Melihe, som må være Melike Abasiyanik (f 1935), som i begyndelsen af 60'erne samtidigt med Alev Ebüzziya Siesbye (f 1938) arbejdede på Den kongelige Porcelainsfabrik. For dansk keramik må Melike Abasiyanik siges at være et meget kort intermezzo, mens Alev Siesbye er én af de væsentligste nulevende danske keramikere, som ikke nævnes med et ord i bogen.

Lisbeth Munch-Petersen (1909-1997) er sammen med Gertrud Vasegaard (f 1913) beskrevet kort under Bing & Grøndahl, hvor

de begge har arbejdet en periode. Gertrud Vasegaard har man ikke fundet anledning til at illustrere, mens det er blevet til én illustration af Lisbeth Munch-Petersens arbejder fra tiden på Bing & Grøndahl, men intet af hendes karakteristiske værkstedsproduktion er vist. Gutte Eriksen (f 1918) savnes helt sammen med mange af vore andre fine keramikere. Specielt må værkstedskeramikken fra de sidste 25 år siges at være underrepræsenteret, for ikke at sige – slet ikke repræsenteret. Det fremgår af oversigten “Bøger, kataloger og artikler udkommet første halvår af 2000”, hvilke danske keramikere og værksteder, der [tilfældigvis] er kommet med i bogen.

Hans Henrik Hansen (1894-1965) er blevet til Hans Erik Hansen, hvad der ville have været simpelt at konstatere ved et opslag i Bredo L. Grandjeans bog om Den kongelige Porcelainsfabrik 1884-1980 fra 1983, hvor hans signatur er gengivet, men dette ville selvfølgelig have sine vanskeligheder, når man alene betjener sig af engelsksproget litteratur.

Af litteratur henvises der kun til Erik Zahles bog ”A Treasury of Scandinavian Design” fra 1961; William Hulls lille, men fine katalog fra 1982 om ”Danish Ceramic Design”; V.H.F. Winstones bog om ”Royal Copenhagen” fra 1984 samt Jennifer Opies katalog ”Scandinavian Ceramics and Glass in the Twentieth Century” til udstillingen på Victoria & Albert Museum i 1989. Ved et opslag i ”Dansk Keramisk Bibliografi” fra 1998 kunne det have været konstateret, at der trods alt findes en hel del mere litteratur om dansk keramik – også på engelsk.

Derudover er Kennet Williamsson blevet dansk; men han hører nu til på den anden side af Sundet, selv med en Øresundsbro.

Årstal for virksomhedernes opståen og lukning mangler i stort omfang, tilsvarende gælder også fødselsår og eventuelt dødsår for de enkelte keramikere, oplysninger, der for de flestes vedkommende er tilgængelige i ”Dansk Keramisk Bibliografi”.

Enkelte keramikersignaturer/mærker og fabriksmærker er gengivet i bogen, dog ikke systematisk og i en hel del tilfælde

fabrikationsnumre i stedet for mærker, hvad der ikke er særlig anvendeligt. Dertil kommer så, at en del af de gengivne signaturer er ret utydelige.

Bogen er smukt indbundet i et lærredsbind med smudsomslag. Layoutet er som nævnt rodet og en del af de mange udelukkende farvegengivelser er så dårligt optagne, at de ikke yder genstandene retfærdighed, da de simpelthen er for mørke, så detaljer og glasurer går tabt. De fleste fotos er med kraftige skygger, som i visse tilfælde går i ét med genstandene. Samtidigt har layouteren en mani for skygger, idet alle fritskrabede genstande har beholdt deres skygge.

”Scandinavian Art Pottery” er ikke egnet som opslagsbog, idet der i høj grad savnes et navnerregister over de enkelte keramikere, da disse behandles såvel under fabrikkerne som i afsnittet ”Danish Studios and Independent Workshops”.

Genstandene er prissat, da det amerikanske bogmarked kræver priser på tingene, hvad man kan diskutere berettigelsen af, idet markedet hurtigt kan skifte og angivelserne dermed være ret så misvisende.

Konklusionen af anmeldelsen er, at *Scandinavian Art Pottery* absolut ikke giver et nuanceret billede af dansk keramik i det 20. århundrede og det virker ret tilfældigt, hvad der er fokuseret på. Der savnes således arbejder af mange af efterkrigstidens betydelige danske keramikere.

Scandinavian Art Pottery må, som det antydes i introduktionen, betragtes som en appetitvækker og absolut ikke værket om dansk og formentlig heller ikke svensk keramik. Den er nok mere et billede af, hvad der tilfældigvis er nået frem til det amerikanske marked eller befinder sig hos amerikanske samlere med en lidenskab for enkelte keramikere eller fabrikker. Positivt er dog, at de mange gengivne arbejder, af specielt Arne Bang og andre, er med til at give en bedre indsigt i disse keramikeres og virksomheders produktion.

En anden konklusion, som ikke har så meget med den anmeldte bog at gøre, er, at der

virkelig mangler en samlet fremstilling af dansk keramik historie fra 1880 og frem til i dag og det såvel på dansk som på engelsk. En opgave som måske ville kunne løftes ved en fælles indsats af Det danske Kunstindustrimuseum, Keramikmuseet Grimmerhus og andre museer med store samlinger af dansk keramik.

Hvem tager initiativet, hvor er redaktøren og forfatterne, der vil påtage sig at skrive større eller mindre dele af et sådant værk og ikke mindst, hvordan finansieres udarbejdelse og publicering. Ja, det var lidt af et sidespring; men det er absolut på tide at få udarbejdet et sådant værk.

Schiffers bøger leveres af Bushwood Books, 6 Marksbury Avenue, Kew Gardens, Surrey TW9 4JF, England, som kan kontaktes via fax-nr 00 44 20 83 92 98 76 og email bushwd@aol.com. £ 5,50 i forsendelsesomkostninger tillægges ved bestilling fra Bushwood Books. Schiffers bøger kan også købes i Kunstindustrimuseets boghandel.

Gunnar Jakobsen

Encyclopaedia of British Pottery and Porcelain Marks. By Geoffrey A. Godden. Barrie & Jenkins, Random House 20, Vauxhall Bridge Road, London SW1V 2SA. 1991. 765 s. £ 45.

Geoffrey A. Godden er forfatter til mere end 20 bøger om britisk keramik, hvoraf en stor del er standardværker på hver sit område, således også ”Encyclopaedia of British Pottery and Porcelain Marks”. Den udkom første gang i 1964 og er revideret og opdateret i 1991, så eventuelle fejl skulle være rettede og den er derfor meget sikker at anvende.

Encyklopædien er nok det mest omfattende værk med mærker fra Storbritannien, specielt når det gælder fabriksmærker. Encyklopædien indeholder mere end 4.000 keramiske mærker

fra 1650 og fremefter, heraf godt 300 studio potters fra tiden efter II. Verdenskrig, hvor ”British Studio Potters’ Marks” af Eric Yates-Owen & Robert Fournier indeholder over 4.750 sådanne mærker fra det 20. århundrede, så når det drejer sig om studio potters, må man nok ty til sidstnævnte, mens encyklopædien er uomgængelig for fabrikkernes vedkommende.

Hovedafdelingen i bogen er i alfabetisk orden efter virksomhed/keramiker med oplysning om lokalitet, etableringstidspunkt, aktiv periode, hvad virksomheden fremstiller/fremstillede, litteraturhenvisninger mv. Herefter følger i kronologisk orden gengivelser af anvendte mærker. Sidst i encyklopædien en lille afdeling med monogrammer og andre mærker efter udseende.

Geoffrey A. Godden lægger megen vægt på, at man ved hjælp af encyklopædien kan identificere fremstilleren af et stykke keramik, men om muligt også – på grundlag af ændringer i udformningen af mærket – tillige medvirke til dateringen af et givet stykke keramik.

I 1999 udkom så ”New Handbook of British Pottery and Porcelain Marks” på 254 sider, som er en forkortet og mere handy udgave af ”Encyclopaedia of British Pottery and Porcelain Marks”, og som skulle være velegnet til at have i lommen, når man ”browser” rundt på loppemarkeder og i auktionshuse samt hos marskandisere og antikvitetshandlere.

Udover mærkebøgerne må specielt fremhæves ”British Pottery: An Illustrated Guide”, som i kronologisk orden behandler udviklingen af engelsk keramik samt ”Encyclopaedia of British Porcelain Manufacturers”, som i en tilgængelig form beskriver de mere end 2000 porcelænsfabrikker, der har eksisteret på de britiske øer fra introduktionen af porcelænet i 1740erne og frem til i dag.

Gunnar Jakobsen

Richard Batterham, hvis smukke vase pryder foreningens brochure og som udstiller i Galleri Granberger, er født den 27. marts 1936 i Bryanston, Dorset, hvor han lærte pottemagerhåndværket hos Donald Potter.

Han har 1957/58 arbejdet i St. Ives Pottery, Cornwall hos Bernard Leach, som sammen med Atsuya Hamada har haft stor indflydelse på hans keramiske arbejder.

Tony Birks & Cornelia Wingfield Digby giver en meget fin beskrivelse af Richard Batterham og idéerne bag hans arbejder i "Bernhard Leach, Hamada & their Circle" [Phaidon•Christie's, Oxford 1990], hvoraf følgende fremgår:

Returning to Dorset in 1959, he built himself an oil fired two-chambered climbing kiln at Durweston in Dorset alongside the house where he still lives. His intention was to make pots, which would enrich rather than adorn life, and within a few years he had developed a range of pots to satisfy the needs of both the kitchen and the table. For over a quarter of a century he has worked alone, firing the kiln five or six times a year. Richard Batterham has long been regarded as a unique domestic pottery maker working within the Leach tradition, although his distinctive pots are instantly recognizable as his own.

Oliver Watson giver i værket "British Studio Pottery" [Phaidon•Christie's, Oxford 1990] følgende karakteristik af Richard Batterham:

Richard Batterham is the most gifted and dedicated of the domestic potters following the tradition of Bernard Leach. He has slowly developed over the years a limited range of shapes and glazes; his work is the most satisfying of its kind for its easy and natural forms and generous glazes. His pots are for use though the monumental scale of some pieces tends to the sculptural.

Dorris U. Kuyken-Schneider skriver i en artikel om Richard Batterham i tidsskriftet "Keramik" [17/1983] følgende om hans arbejdsproces:

Er arbeitet allein. Er gebraucht eine mit den Füßen angetriebene Töpferscheibe, und er sorgt dafür, dass er einige Wochen hintereinander drehen kann. Er legt vorher fest, wieviel Exemplare von jedem Modell er machen möchte, und er beginnt mit einem einfachen Modell, um die Beherrschung des Materials zurückzugewinnen (denn zwischen verschiedenen Drehperioden liegen immer 10 oder 12 Wochen, die mit anderen Arbeitsgängen ausgefüllt sind).

Nach den einfachen kommen die komplizierteren Objekte an die Reihe.

Auf den Biscuitbrand - zwei Tage Einsetzen des Ofens und Brennen, zwei Tage Abkühlung - folgt das Glasieren mit dem Material, das er während des Brandes aufbereitet hat. Mit etwa zehn, aus verschiedenen Aschen, Oxiden, aus Verbindungen von Engoben mit Oxiden, dick oder dünn aufgetragenen Glasuren entsteht eine vielfältige, ziemlich genau bestimmbare Farbigekeit - das heisst eine Vielfalt von grünen, braunen und rostrotten Nuancen. Ihre Akzente erhalten diese Farbnuancen an bestimmten Stellen durch gedrehte Ringe oder durch (in den feuchten Ton eingestempelte) Ornamente.

Pinsel oder anderen Dekor gebraucht Batterham nicht, es sei denn, dass man die farbig abgesetzten Randstreifen so nenen möchte; diese können aber auch durch Eintauchen entstehen. Der Verzicht auf andere als die genannten sehr sparsamen Verzierungen gibt Batterhams Werk seine allgemeine und zeitlose Gültigkeit. Der Ofen wird mit Holz angeheizt und in der Endphase reduzierend mit Holz gebrannt - denn das Holzfeuer mit seinen Eigentümlichkeiten sieht Batterham als einen stimulierenden Partner an, während er den Elektro-Ofen als einen guten, für ihn unnötigen Diener hält. Zwischen de Anfangs- und Endphase des Brandes benutzt Batterham Öl. Die Details des Brandes zu beschreiben würde zu weit führen. Hier soll nur angedeutet werden, dass die drei Ofenkammern nacheinander die richtige Temperatur erhalten, so dass erst nach drei Tagen in der dritten Kammer der Brand zu Ende geführt ist und dass der Ofen fünf Tage zum Abkühlen braucht. Ein ganzer Brandzyklus vom Einsetzen des Biscuitofens bis zum Öffnen nach dem Glasurbrand dauert drei Wochen.

Obwohl manchmal zur gleichen Zeit hundert Exemplare eines Modells entstehen, ergibt sich dank der sicher beherrschten Glasur-Variationen keine unerträgliche Massierung desselben Effekts, jedoch bilden sich Gruppen, die dadurch ins Auge springen, dass in ihnen jedes Mass die für jedes Modell passende Proportion besitzt. Die verschiedenen Abmessungen sind nie schematische Vergrößerungen oder Verkleinerungen eines Grundmasses. Zusammen aufgestellt verraten diese Gefässe etwas von dem Rhythmus, der Batterhams Leben bestimmt - der Rhythmus der Proportionen, der verschiedenen Gefässe zueinander, des Wechsels von Ornamentik und Glasur, der Bewegung der Flammen.

Hans arbejder findes bl.a. i Victoria and Albert Museum, London; Museum Boymans-van Beuningen, Rotterdam; Museum für Kunst und Gewerbe, Hamborg; Det Danske Kunstinstitutmuseum, København m.fl. samt en række private samlinger, herunder bl.a. Samling Granberger.

Art Nouveau · Jugendstil

I Berlin, London og Paris har der i år været store udstillinger omkring Art Nouveau og i den forbindelse er der udkommet nogle centrale og særdeles spændende værker. Efterfølgende beskrivelser er hentet fra forlagspræsentationerne.

Art Nouveau 1890-1914. Edited by: Paul Greenhalgh. V&A Publications, London 2000. 464 s. ill. litt. index. ib. £ 40.00.

“Art Nouveau exploded onto the art scene in the early 1890s, spreading rapidly to hundreds of major urban centres in the succeeding two decades before collapsing, as quickly as it had started, in the years running up to World War I. This lavishly illustrated volume deals with Art Nouveau as an international phenomenon....

Pulling together a huge number sources, the book explores how the artists and designers who created Art Nouveau aimed to transform the world, by challenging convention and embracing modernity. Controversial and often provocative at the time, masterpieces such as Tiffany lampshades, Mucha posters and Lalique jewellery are examples of how all the fine and decorative arts, including glass, ceramics, furniture, metalwork, sculpture, print and textiles, were used to breathtaking effect. The enormous impact of Art Nouveau right across Europe and America, from Paris to New York, Moscow to Brussels, Chicago to Helsinki, Prague to Barcelona, is also explored, revealing how the extraordinary facades and highly decorative interiors affected many people's lives. The style's dramatic demise is examined....

Featuring some of the most remarkable examples of Art Nouveau – some collected by the V&A at the time of the style was flourishing – the illustrations include works from many museums and private

collections, worldwide. The careers of leading figures such as Aubrey Beardsley, Emile Gallé, Antoni Gaudi, Josef Hoffmann, Victor Horta, Charles Rennie Mackintosh, Louis Sullivan, Louis Comfort Tiffany and Henry van de Velde are analysed, making this the most comprehensive reference volume available.

Masterpieces in all media are represented, superbly illustrated, while period photography, much of it not reproduced since its original appearance, provides a glorious visual context.

The book includes contributions from twenty leading scholars in the field ...”

Art Nouveau. Symbolismus und Jugendstil in Frankreich. Herausgeber Renate Ulmer. Arnoldsche, Stuttgart 1999. 382 s. ill. litt. register. DM 128,00.

“In Frankreich kristallisierten sich gegen Ende des vergangenen Jahrhunderts zwei zusammen-hängende, die freie und die angewandte Kunst umfassende Strömungen heraus: Symbolismus und Art Nouveau (die französische Variante des Jugendstils).

Rund 500 Kunstwerke aus internationalen Sammlungen beleuchten eines der faszinierendsten Kapitel der europäischen Kunst des Fin-de-Siècle, das sich wie kein anderes durch Phantasie Reichum, Schönheitssinn und kunsthandwerkliches Raffinement auszeichnet.

Die Publikation vermittelt einen umfassenden Überblick über diese beiden speziell französischen Strömungen, wobei die Schnittstellen zwischen freier und angewandter Kunst, aber auch der Konflikt zwischen Kunsthandwerk und Kunstindustrie, von Tradition und Moderne anschaulich dokumentiert werden“.

Bestyrelse:

Alette Pontoppidan, formand
Hans-Henrik Dyhr, næstformand
Lis Wieth, sekretær
Lis Ehrenreich, kasserer
Gunnar Jakobsen
Morten Løbner Espersen,
suppleant
Irene Wiis, suppleant

Kasserer:

Lis Ehrenreich
Falstersgade 15 A, 4
8000 Århus C
Tlf. 86 19 74 97
Giro: 9 46 17 87

Sekretær:

Lis Wieth
Agernevej 11
2830 Virum
Tlf. 45 83 40 34

*Redaktør af "keramiske noter
12/2000" er Gunnar Jakobsen
under medvirken af Barbro Haar.
Redaktionen afsluttet 01.08.2000.*
